

Västergarn 2026-02-12

Svar på interpellation från Victoria Öjefors Quinn (V) angående hårdare klimat kring HBTQI+-frågor i skolan

De senaste åren har utvecklingen i Sverige, och på Gotland, visat på en oroande tendens: ett allt mer polariserat klimat kring HBTQI+-frågor, ökad utsatthet och försämrat mående för HBTQI+-ungdomar. Detta bekräftas både av nationella aktörer såsom MUCF och RFSL, samt av lokala aktörer såsom Ungdomsmottagningen på Gotland.

Även Region Gotlands egna data – bland annat *Liv och Hälsa Ung Gotland 2024* – visar att HBTQI+-ungdomar i högre grad än andra upplever otrygghet i skolan och psykisk ohälsa.

Vad tänker du göra för att få en överblick av utvecklingen i dessa frågor här på Gotland?

För att kunna möta den ökade utsattheten för HBTQI+-ungdomar på ett effektivt och långsiktigt sätt krävs en kontinuerlig och samlad lägesbild.

I Utbildnings- och arbetslivsförvaltningens rutin för anmälan av kränkningsärenden kopplade till diskriminering/trakasserier anges exempelvis vilken av diskrimineringsgrunderna kränkningen rör. Detta skapar förutsättningar för uppföljning av ärenden kopplade till sexuell läggning eller könsöverskridande identitet och uttryck.

Hur avser du att stärka arbetet kring inkludering, kunskap och förståelse när det gäller HBTQI+-frågor i Gotlands grundskolor?

Huvudmannen har ett ansvar att säkerställa trygghet, likabehandling och ett inkluderande klimat för alla elever, i enlighet med både skollag, diskrimineringslag samt läroplan.

Arbetet bedrivs inom ramen för skolans systematiska kvalitetsarbete och omfattar uppföljning genom elevenkäter och kränkningsärenden, utbildningsinsatser för personal och elever samt ett aktivt värdegrunds- och elevhälsoarbete.

Under hösten 2025 har medarbetare inom skolan genomfört Region Gotlands HBTQI+-utbildning och insatsen fortsätter under våren. Uppföljning har skett i medarbetar- och lönesamtal, och utbildningen kommer att följas upp under 2026. Målet är att stärka personalens trygghet i bemötandet av eleverna och att eleverna ska veta att alla vuxna har kompetens att ge elever stöd i HBTQI+-frågor.

Hur tänker du jobba för att grundskolan ska vara en trygg plats även för denna redan utsatta grupp?

Trygghet för HBTQI+-ungdomar är en grundläggande rättighetsfråga och måste prägla både skolans sociala och fysiska miljöer. Ett centralt verktyg i detta arbete är det systematiska arbetet mot kränkande behandling, där varje anmälan kategoriseras utifrån

diskrimineringsgrund. Detta gör det möjligt att tidigt identifiera mönster och vidta riktade åtgärder.

Avgörande för att detta ska fungera är dock att elever som känner sig kränkta är trygga i att berätta om kränkningarna. HBTQI+-ungdomar berättar i mindre utsträckning än övriga för vuxna när de utsatts för kränkningar. Detta understryker vikten av att fortsätta arbeta med trygghetsskapande insatser.

Även den fysiska miljön utgör en central del av trygghetsarbetet. Nationella rapporter, exempelvis *Jag är inte ensam, det finns andra som jag* (Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällefrågor, MUCF, 2022) pekar särskilt på omklädningsrum som platser där många unga HBTQI+-personer upplever otrygghet. Målsättningen är att minska exkludering och skapa en skolmiljö som inte förstärker normer som kan upplevas som begränsande eller otrygga.

Hur tänker du jobba för att skapa andra trygga mötesplatser?

Det är av stor vikt av att även skapa trygga mötesplatser utanför skolans väggar. Sammanhang som kan nämnas är bland annat ungdomsgårdarna, men även idrotts-, kultur- och föreningsliv, där vikten av trygghet och inkludering är central. Detta kan såklart sträckas ut och utvidgas till samtliga delar i samhället.

Av vikt är också användningen av medskapande arbetssätt där ungdomarna själva får komma till tals och delta i utformningen av rum och aktiviteter utifrån sina behov. Här kan nämnas exempelvis Region Gotlands nya ungkulturverksamhet, där ungdomarna själva är med och styr innehållet.

Hur tänker du jobba för att följa upp och säkerställa att situationen för denna grupp förbättras framåt?

Det är av stor vikt att bedriva ett strukturerat, långsiktigt och ändamålsenligt arbete för att främja trygghet, likabehandling och inkludering för elever inom gruppen HBTQI+. Arbetet är förankrat och integrerat i skolans systematiska kvalitetsarbete, med tydliga former för uppföljning och analys.

Samtidigt visar tillgänglig statistik att denna elevgrupp fortsatt är särskilt utsatt, vilket innebär att området även fortsättningsvis behöver vara prioriterat i skolans utvecklings- och kvalitetsarbete. Det redovisade åtgärderna utgör en grund för det fortsatta arbetet, men frågan behöver även framöver ha ett tydligt fokus för att möjliggöra förbättrade resultat över tid.

Oscar Lindster (S), ordförande barn- och utbildningsnämnden